

AR JIS BUS GRIEŽTO AR ŠVELNAUS KURSO ŠALININKAS?

**Charles E. Bohlenui grįžtant į Valstybės Departa-
mento svarbiausius patarėjus**

Valstybės departamentas oficialiai paskelbė: ambasadorius Charles E. Bohlen grįžta iš Manilos ir skiriamas pagrindiniu valstybės sekretoriaus Herterio patarėju Rusijos reikalams.

Apie šį paskyrimą gandai sklidę, buvo paneigiami ir vėl iš naujo sklido visą vasarą. Prez. Eisenhowerio administracija buvo susilaukusi labai griežtų protestų iš kai kurių respublikonų senatorių, kurie atsiminė Bohleną, kaip vieną svarbiausių prez. F.D. Roosevelto patarėjų Jaltos konferencijoje.

Jeigu Bohlenas, ligšiolinis JAV ambasadorius Maniloje, būtų grįžęs į valstybės departamentą šios vasaros pradžioje, kaip Herteris buvo planavęs, visi būtų tarę, kad jis įkalbės kviestis Chruščiovą. Diplomatomas neretai atsitinka, kad jie kaltinami už dalykus, dėl kurių nėra kalti.

1934 metais, kada, Amerikai užmezgus diplomatinis santykius su Sovietija, pirmasis ambasadorius William Bullit vyko į Maskvą, o jo "viengungių štabe" (tuomet buvo tikima, kad amerikietis, pripratusios prie prabangesnio gyvenimo, negalės apsiprasti Maskvos "dykumoje", todėl pasiuntinybės tarnautojų kadras buvo sudarytas tik iš viengungių), šalia kito vėliau pagarsėjusio Sovietijos eksperto George Kennan, buvo ir Charles Bohlen. Savo 25 metų diplomatinėje karjeroje, kuri su nedidelėmis pertraukomis yra gyvoji JAV - Sovietijos santykių istorija, Bohlenas būdavo apšaukiamas tai "sovietų pataikūnu", tai "santykių su sovietais aštrintoju" - žiūrint, kokia tuo metu buvo tų santykių raida. Ir, kaip atrodo, abu tie apibūdinimai jam tiko.

1953 metais valstybės sekretorius J.F. Dulles numatė Bohleną paskirti JAV ambasadoriumi į Maskvą. Senate dėl jo patvirtinimo užvirė karšta kova. Tada buvo pati McCarthy eros viršūnė. Bohlenui buvo priekaištaujama, kad jis buvęs nelaimingųjų Rooseveltto pasitarimų su Stalinu pagrindinis patarėjas.

Dabar žinoma, kad tikrieji Rooseveltto patarėjai tuose pasitarimuose buvo trumparegiai Harry Hopkins ir Averel Harriman. O Bohlenas, tiek Teherane, tiek Jaltoje, tebuvo tik techninis pagalbininkas, vyriausias prezidento vertėjas ir tuo pačiu pagrindinis tų įvykių liudininkas, kuriam reikėdavo po kiekvieno pasikalbėjimo surašyti "atminties protokolus", kurie ir šandien dar tebėra smarkiai saugoma paslaptis valstybės departamento archyvuose.

Bohlenas senato komisijoje nepaneigė Jaltos eros, už kurią jis faktiškai nebuvo atsakingas. Jo žodžiais, esą labai lengva

po laiko vaidinti gudruolį, o kita vertus, nelaimė buvo ne Jaltos sutartis, bet jos sulaužymas iš rusų pusės. Jis teigė, kad, jei Rooseveltas tebebūtų buvęs gyvas, tai pats pirmasis būtų pasukęs vairą prieš agresinguosius rusus.

Tokia tvirta Bohleno laikyena, kurią prieš dešiniuosius radikalus senatorius palaikė Dulles ir prez. Eisenhoweris, pagaliau nulėmė, kad jis buvo patvirtintas didele senato balsų dauguma.

Laikotarpy tarp Jaltos ir grįžimo ambasadoriumi į Maskvą, Bohlenas išvertė išaugo į Rusijos ekspertus. Jis buvo vienu svarbiausių patarėjų nuo Byrneso iki Marshallio ir Achesono. Jis dalyvavo veik visose pokarinėse konferencijose, sakoma, praleidęs apie 4000 valandų diplomatinėse derybose su sovietais. Bet 1957 m. jis buvo staiga atšauktas iš Maskvos ir perkeltas į Filipinus, ir buvo kalbama apie tam tikrą diplomatinę tremtį.

Po neturėjusio sau lygaus valstybės sekretoriaus J.F. Dulles mirties, valstybės departamento kursas Sovietijos atžvilgiu vis dar nėra aiškus, bent taktikoje pastebimi kai kurie posūkiai. Kokios įtakos tam kursui turės Bohleno paskyrimas lemiama patarėjo rolei? Ar Bohlenas yra griežto ar švelnaus kurso šalininkas?

Savo permainingoje karjeroje, kaip jau minėta, yra abejaip pasirodęs. Jis patarė valst. sekr.

Byrnesui užimti griežtą liniją, kad privertus rusus pasitraukti iš Irano. Jis buvo politinis generolo Clay patarėjas 1948 m., Berlyno blokados metu, tiksliai nuspėdamas visas rusų intencijas ir reakcijas ir atitinkamai reaguodamas. Pasakojama, kad viename Jungt. Tautų posėdyje jis JAV delegacijos pirmininkui pašnibždėjęs: "Dabar Gromyko ne tik paskelbs veto, bet, vaidindamas įtūžusį, išeis iš salės", - kas, žinoma, ir atsitiko. Tad sovietinė mokyklą ir jos gudrybes jis gerai pažįsta.

Iš tikrųjų Bohlenas tiki, kad vidinė sovietinio režimo struktūra keisis, nors ir neturi iliuzijų, kad komunizmo sistema sušvelnėtų. Priešingai intelektualiniam teoretikui George Kennan, kuris, kaip Dulles, komunizmą laikė blogiu, prieš kurį reikia kovoti - Bohlenas yra esamo momento realistas ir diplomatinis praktikas. Grįžęs Washingtonan, jis, be abejo, valstybės sekretoriui siūlys savo senąjį receptą: "Jau daugybę kartų bandėme su jais. Kartais nepajudama iš vietos, bet durų nereikia užtrenkti. Reikia kantrybės, kantrybės".

Kada viršūnių konferencija?

* Viršūnių konferencija įvyks dar prieš prez. Eisenhoweriui išvykstant į Maskvą, - tokią pranašystę paskelbė NATO ambasadoriai Washingtone. Savo spē-

Kanadoje, Toronte, rugsėjo 26 d. įvyko tarpmiestinės sporto varžybos Clevelandas - Torontas. Drauge buvo ir šių metų lengvosios atletikos varžybų uždarymas. Varžybose pasiekta eilė naujų rekordų. Tai buvo gražus dviejų miestų lietuvių jaunimo pabendravimas sporto aikštėje. Vakare įvyko iškilmės, kur laimėtojai buvo pagerbti dovanomis ir atžymėjimo kaspinais. Nuotraukoje Kanados sporto apygardos vadovas Uogintas įteikia dovaną Reginai Besparaitytei, geriausiai mergaičių A klasės lengvatletei. Greta aktyvus sportininkų organizatorius Jonas Gustainis.

Dirvos nuotrauka

VOKIETIJOJ Balfas ŠELPIA 7000 ASMENŲ...

Iš Balfos pranešimo spaudai

Ta didžiulė lietuvių šalpos organizacija Balfas mums gerai žinoma dar nuo tremties laikų, Vokietijoje. Tik skirtingas tas, kad tada mūsų akys į jį buvo nukreiptos laukiant paramos draubūžiais ar maistu, o dabar mes patys į tą darbą įsijungėm ir šelpiam kitus, kurie dėl ligos, senatvės ar kitų priežasčių vis dar negali už tėvynės ribų tvirtai įsikurti. Todėl ir dabar

BALFas tebėra jų vienintelė vil-tis, palengvinanti sunkias tremties dienas.

BALFo veikla, kaip ir kiekvienos org-jos, priklauso nuo energingų ir pasišventusių vadovų, organizatorių. Bet po tiek metų, kai mūsų žmonės gerai įsikūrę pradeda pavargti, susirinkimų nelankyti, o BALFo valdyboms namuose juos aplankyti, surasti ir paprašyti aukos neįmanoma, todėl, kad Balfas turėdamas Sibire, Lietuvoje, Lenkijoje, Vokietijoje ir kituose kraštuose reikalingų ir laukiančių jo šalpos, beliko vienintelė ir svariausia taktinė mūsų spauda, kurios spausdintas žodis dar pasiekia ir toliausiai gyvenanti lietuvi.

Tą spaudos reikšmę įvertindamas, BALFo reikalų vedėjas kun. L. Jankus rugsėjo 22 d., Balfos centro patalpose, Brooklyn, N.Y., spaudos ir BALFo atstovams padarė išsamų veiklos pranešimą bei apyskaitą.

Jis reiškė didelio susirūpinimo dėl pajamų mažėjimo, kai tuo tarpu mūsų ekonominė padėtis šiam krašte tik gerėja. Jis nelaiko tai lietuvių jautrumo stoka tebevargantiesiems broliams padėti, bet bando ieškoti kitų priešasčių.

Kun. L. Jankaus nuomone, Balfui trukdo ir kitos org-jos, atliekancios šalpos darbą betarptai, kaip vilniečių, zemačių, kunigų ir k., kurie renka aukas ir šelpia tiesioginiai. Tuo būdu mažinamos Balfos pajamos ir šelpiamieji vieni gauna dvigubai, kiti visai negauna.

Jis išskėlė didelius nuopelnus ir išreiškė padėką žurnalistei Salomėjai Narkeliūnaitėi, kuri savo kelionėmis į Europą, pernai Lenkijoje, o šią vasarą Vokietijoje, aplankiusi ten visas didesnes lietuvių kolonijas, susipažino su jų gyvenimo sąlygomis ir Balfui suteikė daug teisingų informacijų, kas jiems nekainavė nė cento. Ta proga pakvietė ją parodyti iš tenykščių lietuvių dabartinio gyvenimo įvykių bei nuotaukų spalvotą filmą.

- Jungtinės Tautos šiomet paskelbė pabėgėlių metus ir ta

proga aš nutariau aplankyti Europos lietuvių ir pamatyti, kaip tie pabėgėliai dabar atrodo, jaučiasi ir kaip jie gyvena", - kalbėjo S. Narkeliūnaitė.

Ji aplankė apie 50 lietuvių kolonijų. Matė labai gerai įsikūrusių ir labai blogai, setgančių, vegetuojančių ir mirties telaukiančių senelių. O kad ji per trumpą laiką galėjo tiek daug aplankyti, tai daug pasitarnavo tėvas Bernatonis ir kiti kunigai, suteikdami jai informacijų bei parūpindami susisiekimo priemones.

Filme matome lietuvių Memmingene, Hamburge, Frankfurte, Hanau, Reutlingene, Vasario 16 d. gimnaziją su jos darbo klasė-

Gautingo sanatoriją su mūsų ligoniais, Berlyną, tragiškai mirusios jaunos dr. Aktytės Kavaliauskaitės laidotuves ir daug lietuviškų įstaigų bei atskirų šeimų. Žiūrėdami šį filmą, matome daug pažįstamų vietų ir veidų. Yra ir ta jauna ligonė Lingytė, kurios gyvenimą išgelbėjo Amerikos lietuvių gausiai aukodami jos gydymui. Filmas įdomus kiekvienam pažįrėti ir vertingas istoriniu požiūriu.

BALFo šelpiamųjų Vokietijoje šiuo metu yra virš 7000 asmenų. 2000 vaikų, 904 seneliai, 445 TB ligoniai ir 521 chroniški ligoniai. Iš jų mažiau, kaip pusė darbingų. Vasario 16 d. gimnazijoje yra 126 mokiniai, 14 mokytojų ir 11 tarnautojų, kurių išlaidų kymui Balfas taip pat skiria minimalinę dalį. Šelpiama pinigais, draubūžiais, maisto produktais, vaistais ir siunčiamos knygos.

BALFo administracijoje dirba tik trys žmonės: kun. L. Jankus, J. Grigienė ir Vl. Kulpavičius, o darbo daug, tačiau jis malonus, - sako jis, - kai skaitai pilnus džiaugsmo gavėjų padėkos laiškus apie gerėjančią sveikatą, kai jauti, jog tavo darbo laukia tūkstančiai ištisusių rankų Sibiro taigose, TB sanatorijose ir vienišų senelių, išauuginusių ir dėl žiaurios karo pasekmių praradusių savo vaikus.

E. Čekienė

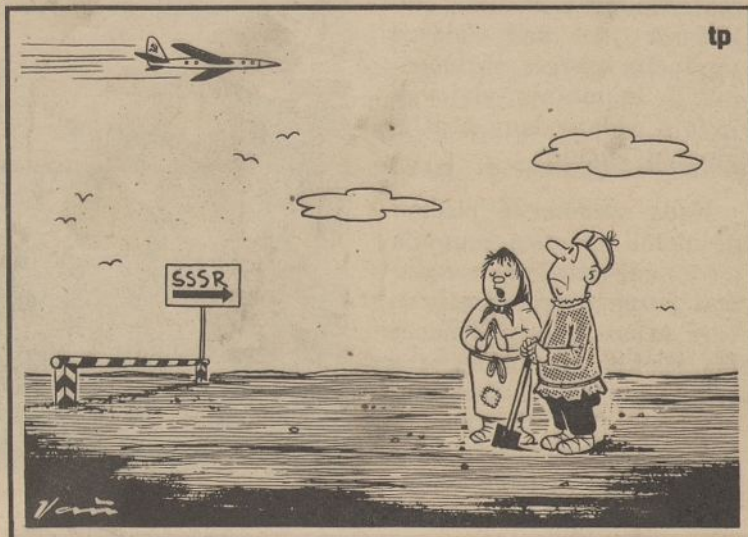
Rusijos pavergtų tautų atstovai buvo susirinkę į specialias pamaldas Los Angeles lenkų bažnyčioje. Aktyviai dalyvavo ir lietuvių atstovai, vėliau prisidėję prie demonstracijos, važinėdami po miestą automobiliais, antisovietinių šūkių plakatais "pasipuošę". Prie lietuviškos vėliavos - Los Angeles studentės lietuvaitės Medžiukaitė ir Aukštakalnytė.

V. Aleksandrino nuotrauka

KAIRĖJE: BALFo reikalų vedėjas kun. L. Jankus rugsėjo 22 d. Balfos patalpose, Brooklyne, buvo sušaukęs spaudos ir Balfos atstovus, kuriems padarė išsamų veiklos pranešimą. Nuotraukoje (sėdi) J. Trečiokienė, A. Šalčius, E. Čekienė, A. Trečiokas. Stovi: V. Barčiauskas, kun. L. Jankus, J. Audėnas, S. Narkeliūnaitė, V. Kulpavičius, S. Lušys, P. Jirkus, O. Labanauskaitė, V. Alksnis ir P. Minkūnas.

V. Maželio nuotrauka

- Tegu Dievas mus saugo. Chruščiovas grįžta namo...

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344.

Išėina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Verta galvoti, remti ir rūpintis

Mūsų jaunimo vadovai ir jų talkininkai nusiskundžia, kad platesnė visuomenė labai dažnai neišgiršta kvietimo dalyvauti jaunimo parengimuose, mokyklų ir sporto klubų šventėse. Ir toks platesnės visuomenės kurtumas pradeda duoti blogų vaisių. Jaunimas matydamas, kad vyresnieji nesidomi jų pastangomis, taip pat pradeda mažiau dėmesio kreipti ir savo išpareigojimus apleisti.

Kad šie priekaištai nėra išgalvoti, kiekvienas iš mūsų gali pasitikrinti, kai mums artimųjų apylinkėse vyks mokyklų ar sporto šventės. Nueikit ir suskaičiuokite, kiek ten rasit vyresniųjų. Ir dar, kiek ten rasit vyresniųjų, kurie, atėję į sporto šventę, prabus ten visą laiką, paseks visas rungtis ir vėliau išsineš tikrą nuomonę apie mūsų sportuojančio jaunimo pajėgumus.

Šių eilučių rašytojas yra liudininkas, kad tokiose jaunimo sporto šventėse, ir po didelių kvietimų, dalyvauja juokingai mažas vyresniųjų žiūrovų skaičius. Ir taip yra ne kuriam nors išimtinam mieste. Taip teko matyti Clevelande, Toronte, Chicagoje, Detrote. Atseit, tai visuotinis reiškinys, kuris labai dažnai suvedamas į tokį posakį: "Ka ten eisi vaikų žiūrėti, lyg ten kas įdomaus bus?"

Žinoma, įtikinėti, kad kartais tikrai įdomu būna, kada mūsų jaunimo pastangų vaisiai prisiartinai prie šio krašto geriausių pasekmių, gal ir neverta. Šiomis pastabomis mes visuomenės neperauklėsime, ypač tos dalies, kurie iš savo namų ir automobilių nieko daugiau ir nebenori matyti, bet jau tų dėmesį, kurie nuširdžiai sielojasi lietuviškojo jaunimo lietuviška ateitimi, gal atkreipsim. Ypač čia reikia neužmiršti tų aplinkybių, kad vyresnieji, į tokius parengimus numodami ranka, ir savo centu nepripadeda prie būtinų išlaidų padengimų. Tokiu atveju beveik visada tokie jaunimo susitikimai atneša ir materialinių nuostolių. Ne kalbant jau, kad didesnė jaunųjų grupė, važiuodama iš tolimesnių vietovių, ir taip padaro daug neatlyginamų išlaidų.

Kada visuomenė plačiau nesidomi tokiomis jaunimo pastangomis, neišvengiamai jaunimo organizatoriai turi arba iš savo kišenės tas išlaidas padengti, arba tokius jaunimo susitikimus siaurinti. O tai ir vienu ir kitu atveju negerai. Kada vienam ar keliems asmenims visad reikia tas išlaidas padengti, susidaro nemaža našta, kuri nuolat

sunkėja ir organizatorių iniciatyvą pamažu pakerta. O kada mūsų jaunimas rečiau susitinka su kitų kolumų lietuviškuoju jaunimu, tada jis neišvengiamai daugiau susiduria su kitataučiais, ir taip tolsta nuo lietuviškojo kelio.

Apie šiuos reikalus verta ne tik galvoti visiems tėvams, bet taip pat verta rimčiau ir reikalus įsigilinti ir lietuviškosios organizacijoms, kurios kaip ir įdomesnio darbo ima stokoti. O ar negalėtų kai kurios organizacijos, vietoj šūkavusių apie didelius dalykus ir labai mažai tedirbančios, pasiimti globoti lietuvių jaunuolių sporto klubus, mokyklas ir t.t. Tokiu atveju tos organizacijos galėtų pasirūpinti nors transporto priemonėmis, kada reikia važiuoti į tolimesnes lietuvių kolonijas, pasirūpinti, kad iš kitur atvažiuojančių gerą nakvynę ir globą lietuvių šeimose. Ir jei tėvai savo vaikus išleidami ilgesnė kelionėn, žinos, kad ten bus kam juos sutikti ir jais pasirūpinti, jie lengvesnė širdim išleis ir kitus atvykstančius taip pat miečiau priims.

Keista, kada girdi jaunimo vadovus nusiskundžiant, kad į jų prašymus mūsų visuomenės didžioji dalis arba visiškai neatsiliepia, arba dar daro priekaištus, kad, girdi, per daug važinėjat, per daug tų susitikimų, per daug laiko gaištama. Ir jei tie priekaištai nenutils, jei mes patys neateisim į talką juos paremti ir juos globoti, neužmirškite, kad ir lietuviškojo jaunimo išlaikymo klausimas darysis vis sunkesnis ir tautiniu požiūriu nuostolingesnis.

B. Gaidžiūnas

Sporto varžybų Torontas - Clevelandas vienas iš teisėjų - Vadopalas, (iš Clevelando) aktyviai sekant patiems sportininkams, registruoja naujas pasekmes.

Dirvos nuotrauka

Lietuvos savarankaus ūkio kėlėjas

20 metų nuo J. Tūbelio mirties

J. Tūbelis, pirmasis Lietuvos žemės ūkio ir valstybės turtų ministeris ir ilgametis ministeris pirmininkas.

Suėjo 20 metų nuo mirties ilgamečio ministerio pirmininko agr. Juozo Tūbelio, plačiai įleidusio šaknis į nepriklausomos Lietuvos gyvenimą.

Likimas man lėmė su Juozu Tūbeliu dirbti bendrą darbą šešerius metus, o vėliau ir šiaip palaikyti artimus ryšius ir šiltą bendravimą iki jo amžiaus pabaigos. Taigi čia noriu J. Tūbelio asmenybę, suėjus 20 metų nuo jo mirties, kiek paryškinti.

Juozas Tūbelis, baigęs vidurinę mokyklą, bandė studijuoti mediciną, bet po poros semestrų nutarė, kad čia ne jo profesija. Lietuvai, girdi, reikia visokių specialistų, bet išmokslintų ūkininkų daugiausiai. Tada kaip tik mažas kas iš mūsų ruošėsi tai profesijai, išskyrus keletą lenkuojančių dvarininkėlių.

Dar studijuodamas, Juozas atkreipė į save profesūros dėmesį. Tais laikais, baigus universitetą, lietuviui inteligentui, ir dar katalikui, įsikurti Lietuvoje buvo visai neįmanoma. Bet Juozui pavyko, nes jis, ministerijai padavęs prašymą pasisakė, kad priimsias paskyrimą tik Lietuvoje, kur jam geriausiai žinomos sąlygos, ir kur jis geriausiai galės pritaikyti savo žinias; priešingu atveju jis atsiskaitęs bet kokio paskyrimo ir vyktas ūkininkauti tėvo

150 ha. ūkyje prie Panemunėlio, Rokiškio apskrityje.

Tuo metu Rusijos ministeriu pirmininku buvo Stolypinas, lietuviškos kilmės bajoras nuo Kėdainių, vėliau Kijevo teatre teroristo nušautas. Stolypino realios politikos programon įėjo labai svarbus dalykas — kaimų į vienkiemius skirstymas. Tam milžiniškam darbui reikėjo gabių ir savarankiškų tarnautojų, pažįstančių vietos sąlygas. Ta aplinkybė ir nulėmė, kad Juozas gavo paskyrimą dirbti Lietuvoje. Jis buvo paskirtas žemės tvarkytoju Raseiniuose, vėliau Šiauliuose, o pagaliai ir pačiame gubernijos centre — Kaune.

Po I Pasaulinio karo, atsikuriant nepriklausomai Lietuvai, J. Tūbelis pasinešė Lietuvos atstatymo darbuose. Kviečiamas žemės ūkio ministru, bet, kabinetais besikaitaliojant, nelgai ministeriavęs, o persimeta į ekonominę veiklą miškininkystės srityje, įsteigdamas bendrovę "Eglynas".

Berods 1923 m., Velykų švenčių proga, susitikom su J. Tūbeliu pas Martyną Yčą, kur gavome progos ilgėliau šneketėti, kas darytina, kad mūsų ūkininkai išjudintų iš apatijos. Pašnekesius baigėme tokia išvada, kad reikia eiti į ūkininkų masę, ją organizuoti ir ekonomines žemės ūkio draugijas, kurios sudarys savo centrą ir per jį patys lietuvių pradės tvarkyti savo žemės ūkio ekonomiką. Man buvo skirta pagalvoti, kaip ir kur prasiveržti per esamas užvaras, kurias stipriai laikė savo plėsiuose rankose svetimtautiška elementas, nes be platesnio masto prekybinės veiklos visi planai būtų pakibę ore. J. Tūbelis turėjo gausybę pasitarimų su įvairiais tos srities žinovais ir prie valdžios vairo esamais specialistais, ir jų pasėkoje 1923 m. įsisteigė Kaune Lietuvos žemės ūkio Kooperatyvų Sąjunga, vėliau sutrumpintai vadinta Lietūkiu.

Lietuvos mastu ir to meto sąlygomis Lietūkis ilgai išaugo ir išsiplėtė į stiprų ekonominę vienetą, kuris išsišakojo į keletą kitų kooperatyvinių sąjungų, k. a. Pienocentrą, Maistą, arklų, raguocių, veislinių kiaulių, avių augintojų są-

(Nukelta į 5 ps1.)

Dar apie Akademiką...

Grybštelėjo man už širdies, kai Br. Raila, rašydamas Dirvoje apie Antaną Valiukėną, jo redaguotą "Akademiką" žurnalą pavadino tik laikraštuku. Tuoju sėdau ir parašiau ilgą laišką redakcijai ir jam. Kitą dieną apgalvojau ir nutariau nevarginti pašto įstaigų ir laiškanesio.

Ir dabar, tik draugų raginamas, noriu patikslinti kai kurias Br. Railos straipsnio vietas, kur rašoma apie A. Valiukėno redaguotą "Jaunąją Kartą". V. Rastenis jau papildė ir paryškino to žurnalo tada užimtą kryptį.

Man tuo laiku kai tik teko labai daug keliauti po kaimus ir kalbėtis su kaimo jaunimu, ypač daugiausia spaudos reikalais.

"Jaunoji Karta", kuri tada buvo labai plačiai skaitoma kaimo jaunimo ir kuri, Antano Valiukėno redaguojama pasiekė savo aukštumą, jų buvo nesuprasta. Jiems "Jaunoji Karta" buvo per daug akademiška ir jie skundėsi kad "neįkanda".

Ir vėliau, kai vyko "Jaunosios Lietuvos" suvažiavimas, apie kurį mini Br. Raila, dalyviai taip pat reikėd nusiskundimą, kad "Jaunoji Karta" yra per daug aukšto akademinio stiliaus.

Šiame suvažiavime drauge su Antanu Valiukėnu sėdėjo Ant. Miškinis ir Jonas Aistis, ir nenoromis girdėjau jų reagavimus į tuos daromus užmetimus (mat, sėdėjau netoli nuo jų).

Ir man, kuriam tada "Jaunoji Karta" nepaprastai patiko, atrodė, kad Ant. Valiukėno genijus yra per aukštas kaimo jaunimui (ar geriau pasakius apskritai jaunimo) skirtu žurnalo redagavimu. Jis gali išsitiesti tik akademinėse viršūnėse. Toks jis buvo redaguodamas "Akademiką" (tik ne laikraštuką, mielas kolega Br. Raila), ir galiu išsilaikyti, redaguodamas "Vairą".

Vytautas Kasniūnas, Chicago

DĖL DIPLOMUOTŲ JUOKDARIŲ

Z.V. Rekašius, rašydamas apie titulų panaudojimą, netikino, jog po straipsniu parašytas titulas, atseit tam tikras mokslo disciplinos laipsnis būtų juokingas. Jei žmogus įgijo kurios nors mokslo šakos laipsnį, tai jis jį gavo dėl tos šakos ar srities gero žinojimo. Jo titulas yra ženklas sugebėjimų ir darbštumo vaisius. Jei chemikas pasirašė po sporto apžvalga, rodo, jog jis galvojantis asmuo, ir kad jo rašinys tikslus, nors ir ne jo specialybė.

Vakarų Europoje titulų naudojimas yra gerbiamas. Lairodininko palyginimas su chemijos daktaru yra nevykęs pavyzdys. Z. Rekašiaus straipsnis yra tik vietos užėmimas ir laiko gaišinimas. Būdamas mokslo žmogus, gali daug įdomesnių straipsnių parašyti. Lauksime pozityvaus darbo.

A. Musteikis, Detroit

AR PAGRISTAS PRIEKAIŠTAS?

Rugpjūčio 27 d. Dirvoje iš Los Angeles K. R-us, laiškų skyriuje, daro "Draugui" priekaištą, kodėl jis neateinas Los Angeles lietuviams katalikams į talką kovoti dėl savo lietuviškos bažnyčios.

Aš visai netikiu, kad Los Angeles lietuvių turėjo savo bažnyčią. Jei būtų buvusi sava, tai jos ir nebūtų atėmę. Nemanau kad visoj Amerikoje kur nors lietuvių turėtų savas bažnyčias. Visos lietuvių pinigais pastatytos bažnyčios yra vyskupų nuosavybės. Tas pats yra ir su Los Angeles lietuvių pinigais statyta bažnyčia. Jie tik pastatė, bet kaip dovaną atidavė vyskui.

Pažiūrėkim į šį reikalą iš kito taško. Jei mes iš ko nors gauname dovaną, tai tą dovaną ir laikom savo nuosavu daiktu, su ja elgiame, kaip mums patinka. Jei po kurio laiko dovanotojas iš mūsų pareikalautų dovaną grąžinti, kaip mes į tą asmenį pažiūrėtume? Mažiausia jį skaitytumėm nerimtu. Ar ne tas pats yra su Los Angeles

lietuviams? "Draugas" matyt šiuo atveju gerai orientuojasi, todėl, nenorėdamas save kompromituoti, ir nesikiša. Manau kad priekaištas visai be pagrindo.

Igansius, St. Catherines

SIELVARTAI DĖL SVETIMŽODŽIŲ

P. Narvydas iš Brooklyno, kaip ir daugelis kitų, vėl pageidauja, kad Dirva vengtų kišti "svetimus žodžius į mūsų kalbą", tokius kaip sugestija, objektas, respektas, emocija... Dar pridėkime - demokratija, diktatūra, totalitarinis, konstitucija, principas, politika, ekonomika, literatūra ir t.t.

Savaime aišku, kad rašte geriausia vartoti tik lietuviškus visiem suprantamus žodžius, o svetimžodžius tik tuos, kurių neįmanoma vykusiai pakeisti savais žodžiais. Bet anuos žodžius vartoja kone visos kultūrinės kalbos. Jie nėra nei lietuviški, nei angliški, nei pranciški, nei rusiški. Jie yra graikiški ar lotyniški, tapę kiekvienos kultūrinės kalbos turtu ir būtinybe. Jie visiems vienodai priklauso, o jei svetimi, tai tiek pat svetimi anglų, kaip ir lietuvių kalbai. Aišku, kur galima išvengti, nereikia jais perkrauti tautinių kalbų, bet iš kitos pusės, visų tautų žmonės stengiasi juos išmokyti ir suprasti. Tuo jie padidina savo žodyną, savo žinias ir išsilavinimą. Ar mūsų tikslas būtų siaurinti savo akiratį?

J. Migl.,

Los Angeles

NORIM DAŽNESNĖS "DIRVOS"

Iki šiol Dirvoje buvo atspausinti 3 laišškai, kuriuose juos rašą asmenys pasisakė prieš dažnesnį laikraščio leidimą. Viena skaitytoja sakėsi gyvenanti toli dėlto ir nenorinti dažnesnės Dirvos, gi P. Narvydas iš Brooklyno dažnesnės Dirvos šalininkus pavadino net karštuoliais...

Aš pats, būdamas tuo klausimu nesuvaldomas "karštuolis" ir ne visai arti nuo Dirvos gyvendamas noriu irgi pasisakyti tuo labai opiu šiuo metu klausimu.

Nedrįsčiau smulkiau minėti asmenų laiškus nagrinėti ir daryti iš to kokias nors išvadas. Tačiau tuo metu, kai mėnesiniai ir savaitiniai laikraščiai nebegaali būti greitos informacijos nešėjai, jie turi duoti kelią dažniau pasirodantiems laikraščiams. Dėlto, retai einą laikraščiai ir skaitytojų nustoja, atsilieka. Tai svarbi priežastis, dėl kurios ir Dirva padažnėjusi susilaukė 500 naujų skaitytojų.

Tiesa, lietuviški laikraščiai plačiąją JAV, Kanadą ir P. Ameriką pasiekia vėloka, bet didesnė skaitytojų dalis ne greitai pasaulio įvykių informacijos juose ieško, o žinių iš pasaulio lietuvių gyvenimo bei jų veiklos. Dėl to, dienos ar kitos laikas čia nesudaro jokio skirtumo. Pav. krepšininkų gastrolių P. Amerikoje aprašymai mus pasiekė tiesiog vėžio greitumu, o visgi skaitėme tas naujienas kaip dar "šiltas" - tik ką iš pečiaus ištrauktas...

Aš nežinau, ar daug tokių yra, kurie nenori dažnesnės Dirvos? Tačiau aš žinau keliolika skaitytojų, kurie nekantraudami laukia kaip didelio ir gero įvykio laisvos lietuviškos spaudos gyvenime. Ne vienas iš jų net stebisi, kokiu būdu Dirva pajėgia šokti žingsnis po žingsnio vis pirmyn.

Gal Dirvos leidėjai galėtų taip susitvarkyti, kad ir 2 kart į savaitę norį Dirvos jų galėtų irgi gauti. Tuo pačiu laikraštis nenustotų skaitytojo, o skaitytojas savo mėgiamo laikraščio.

Vincas Šarka, Omaha

Dirvos skaitytojas G. Alekna, Racine, Wis., rašo: "Dirvos turinys man patinka. Straipsniai įdomūs, skaityt patrauklūs. Karikatūros geros ir reikalingos. Manysčiau, kad dviejų laidų savaitėje kol kas užtektų".

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Nepalaidojęs ir nepalaidotas

Kaip žinoma, viena iš svarbiausių priežasčių, kodėl Kainas užmušė Abelį, buvo ta, kad šis brolis anam broliui vis pasakodavo pasenusius anekdotus. Bijau, kad ir jūs griebsitės baslio ir plytos, nes noriu čia priminti istoriją, įvykusią Kaune 1940 metų vasarą. Ir jei kiek turite vilčių į jūsų pasigailėjimą, tai tik dėl to, kad ši istorija, nors skamba kaip anekdotas, daugelio kauniečių tvirtinimu, buvo tikras faktas. O faktus leistina kartoti nebaudžiant.

Viena Kauno ponitė pasikvietė į svečius ką tik Lietuvą okupavusios sovietų kariuomenės leitenantą ir, parodydama į kelius didelius apelsinus (orandžius) vazoje ant stalo, švelniai siūlė:

- Ragaukite apelsinų! Tai pasakutiniai, kokius turite...
- Nenusiminkite, - išdžiūti atšovė sovietų leitenantas, kilęs kažkur nuo šiaurinio Uralo ir savo gyvenime dar niekad apelsinų nei matęs, nei ragavęs.
- Vėliau jums privešime, kiek tik norėsite. Mes Maskvoje turime net tris apelsinų fabrikus...

Ši istorija nė kiek nepaseno. Įvairiais variantais šimtus kartų ji buvo pakartota Nikitos Chruščiovo amerikietinės viešnagės metu. Žinoma, gudriau, lanksciau ne su tokia naiviu ano sovietų leitenanto įžūlumu.

Oficialiųjų sluoksnių skelbtoji pasaka, kad Nikita čia kviečiamas, svarbiausia, susipažinti su Amerikos gyvenimu, pamatyti jo lygmens pranašumą ir įsitikinti amerikiečių tvirta valia būti laisvais ir nenugalimais, - per dešimtį vizito dienų buvo bematyt sumalta į dulkes. Visiems ir visiems tuojau galėjo būti aišku, kad Nikita čia atvyko ne pasižiūrėti, įsitikinti ir po to išsigąsti, bet visai priešingam uždaviniui. Jis atvyko ne mokytis, bet mokyt, ne stebėtis Amerikos kapitalizmo gėrybėmis, bet "paroduoti" amerikiečiams komunizmo idėjas ir greit ateisimą Sovietų Sąjunga pranašumą. Viena žodžių, jis atvyko agituoti, o ne būti kitų suagituotas.

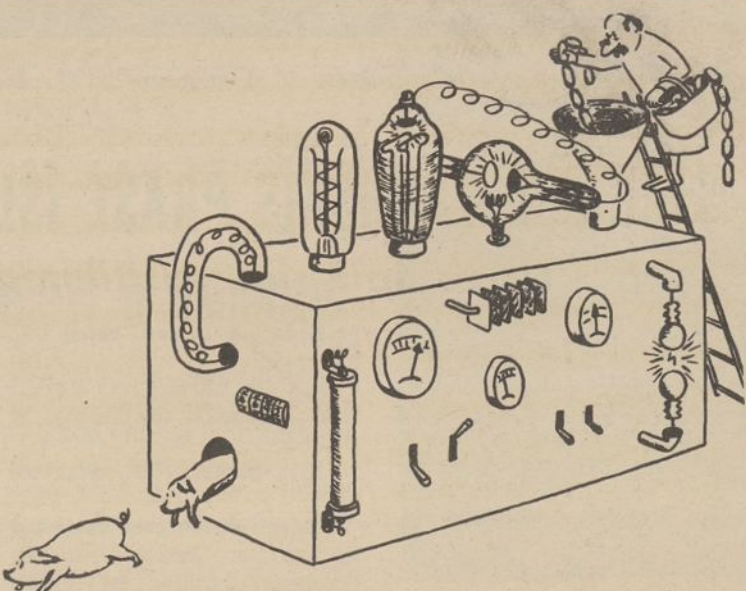
Į kiekvieną, raiščiškai kiekvieną dalyką, ką jam čia rodė, jis atsakydavo: - tą patį ir dar geriau mes turime Rusijoje, o jei ko dar neturime, tai tuoj turėsime ir jus pralenksime. Jis niekur neužsileido anam kauniečiams svečiui sovietų leitenantui, bet kiekvieną kartą jį pralenkė. New Yorkas gražus, bet Maskva dar gražesnė, Los Angeles ir Pacifiko pajūrio klimatas švelnus, bet Krimo dar švelnesnis, Hollywoodo filmai įdomūs, nors nemoralūs, bet maskviniai dar geresni ir rusų literatūra gilesnė, amerikiečiai savo dešrelėmis dar pralenkia sovietus, bet už tai sovietai pirmieji pasodino raketą ant mėnulio, Amerika turi daugiau kukurūzų, bet nemoka jų sodinti, o sovietų kolchoznikai geriau moka, Amerikos pramonė didelė, bet sovietų greit bus dar didesnė, ir taip be galo.

Pagrindinė Nikitos idėja buvo stebinančiai aiški. Pripažinkime

vieni kitiems, ką kas jau turime, gyvenime taikoje, nusiginkluokime, taiklingai varžykimės. Marksas, Engelsas ir Leninas moksliskai įrodė, kad istorija ir Dievas stovi komunizmo pusėje. Ar ilgai dar truks tos taingos varžybos? Nebeilgai... Kaip kapitalizmas palaidojo feodalizmą, taip komunizmas palaidos kapitalizmą. Ar dar verta mums ginčytis? Neverta, nes kapitalizmo ir komunizmo ideologijų ginčai būtų tik kaip "vieno kurčiojo kalba su kitu kur-

racijas, grąsinimus, svaiočiojimus ir temperamento čiurkšles?

Viena gera svečio vizito pusė lieka tik ta, kad milijonai amerikiečių dabar kiek pažino tikrąjį Nikitą, pamatė jo manieras ir gavo supratimo, kuo turėtų baigtis draugiškas bendradarbiavimas - jų laidotuviams. Šiaip jau visuomenės ir oficialiųjų sluoksnių laikymasis buvo pasigailėtinai nykus. Turbūt, prisilaikant įprastinio kurtuazijos dėsnio, kad svečiui viskas leistina, o šeimininkas turi aplink jį tik šokinėti,

Nikita, užkandęs Iovos dešrelę, pareiškė: - Skanios!... Bet mes tuoj turėsime mašiną, kur į vieną galą įmesti dešreles, o pro kitą galą išlėks gyvi paršiukai.

čiuoju". H.C. Lodge prakalbą New Yorko milijonierių baliuje, kur jis Amerikos kapitalizmą savotiškai aiškino esant "ekonominiu humanizmu", Nikita trumpai drūtai iškomentavo: "Kuprotą tik

pataikauti, atsiprašinėti ir žiūrėti, kad kokie kiti vaišių dalyviai jo neužpykintų. Protestai, piketai, svečio propagandos ir melų demaskavimai, visi kiti "nemandagumo" ir "nesvetin-

Jei Washingtonas nusistatys ne laidoti komunizmą, o su juo daugiau 'bendradarbiauti', - ateitis bus daug tamsesnė. - Kol amerikiečiai daugiau domėsis beisbolu, negu pasaulio problemomis, tol Nikita turės pagrindo tikėti, kad kuprotą tik grabas išlygins...

grabas gali išlyginti". Taigi, vis tas pats laidotuvių temos variantas...

Ir ta visa muzika laikas nuo laiko buvo lydimą Nikitos pykčiais, grąsinimais raketomis, nutraukti pasikalbėjimą, neatsakyti į klausimus, net išvykti atgal, o taip pat priekaištais, kad sovietų premjeras netinkamai traktuojamas, neleidžiama jam pabendrauti su liaudimi, jį įžeidinėja ignorantai burmistras ir laikraštinkai. Net į Disneyland jo nenuvežė! (Nežiūrint to, kad pačių sovietų enkavedizmo ekspertai gerai iš anksto buvo nusprendę ten jo nevežti).

Kaip Amerikos visuomenė reagavo į visas tas svečio dekla-

mo" reiškinius buvo rūpestingai nusišalinti nuo svečio akių ir ausų. Kaipgi kitaip, juk prezidentas Eisenhoweris vyks svečiuotis į Maskvą. Vaidinimas turi eiti toliau pagal mūsų liaudies patarlę: į klaną įpuolęs, sausas nekelsi...

Kaukurie europinės kilmės amerikiečiai ir ateiviai ryškiau bandė netylėti, ypač vengrai, lietuviai, ukrainiečiai. Būta demonstracijų, kurias policijos nuostatai pavertė nereikšmingomis, būta ir kiek protesto mitingų, pamaldų bažnyčiose, juodų raikščių ant rankovių. Yra tikinčių, kad tos priemonės svarbios ir veiksmingos, bet yra ir netikinčių jomis.

Tai tik pavieniai reiškiniai, neišjudinę Amerikos plačiosios visuomenės. Ir kiek bebūtų gir-

NAUJASIS MAYFLOWER: Perly dalinimas čiabuviams...

tinas Amerikos senatorių ar kongresmanų atėjimas su prakalbomis į tuos mūsų susirinkimus, jis čia nepasiekė tikslo, ir ne tokio tikslo jie turėjo siekti. Vietoj tikinti ir stiprinti tuos, kurie jau tiki, nes pakankamai daug žino apie komunizmą ir Nikitą, Amerikos įtakingųjų politikų uždavinys tomis dienomis turėjo būti dalyvavimas kitų amerikiečių masiniuose mitinguose, kur dar labai ir labai reikia įtikinimo.

Ar jų buvo? Atrodo, kad ne, ar tik visai nedaug. Pirmu smūku visur grojo milijonieriai, pramoninkai, pirkliai, farmų darbininkai, visi tie vaikiškieji, ištroškę taikos ir naujų biznių, ir kurių vedamoji sistema mokslų Markso ir Lenino įrodymu netrukus bus istorijos palaidota. Ir jų smūikai groja švelnesnes melodijas Nikitos ausiai: "Paliubil ja tebia, dorogaja"...

Nedaug, bet būta ir išimčių. Tiesą sakant, beveiktik dvi. Pirmasis - tai Los Angeles burmistras Norris Poulson. Aerodrome jis pasitiko svečių su trumpiausia, kokia tik galima, kalba: "Sveikinu atvykusį į Los

atsakęs, pvz., kodėl iš Rusijos užimtų kraštų darbininkai bėga lauk, o niekas iš kapitalistinių kraštų nebėga į "liaudies demokratijas", kodėl buvo suimti 800 vengrų darbininkų veikėjų ir t.t. Nikita kelis kartus pasipiktinęs grąsino nutraukti pasikalbėjimą. Tai buvo jam pats nemaloniausias susitikimas. Su darbininkų atstovais buvo sun-

kios diagnozės, bet čia ir tik čia yra likiminis klausimas: kas ką palaidos? Nikita išvyko nepalaidojęs mūsų, bet ir nepalaidotas. Ir jei Washingtono politinė centralė, nepaisydama kitų nuotaičių ir argumentų, nusistatys ne laidoti komunizmą, o su juo vis daugiau "bendradarbiauti", pripažinti jo statuso quo ir tuo jam dar padėti, - išeitis po de-

Chruščioviui lankantis Amerikoje, pirmą kartą Pravdoje pasirodė karikatūra, vaizduojanti Chruščiovą, bet... sovietų karikatūristams dar nedrįstant jo piešti, buvo perspausdinta iš vengrų laikraščio. Chruščiovas, kuris žadėjo amerikiečius palaidoti, karikatūroje kasdamas duobę, siūlo tik... užkasti karo kivių.

kiau susikalbėti, negu su "kurčiais" milijonieriais ir pramonininkais, kuriems užteko tik pažadėti, kad į San Francisco uostą galėtų atplaukti šimtai sovietinių prekybos laivų, ir tie džiūgaudami suskystėjo.

Pirmą kartą šiose kronikose norėčiau kiek paliesti Amerikos vidaus politikos klausimus. Žinau, kad dėl to nebūsime vienos nuomonės, galime diskutuoti, bet prašau leisti kiekvienam iš mūsų turėti savo nuomonę ir ją pareikšti.

Jau per dešimtmetį esu AFL-CIO atitinkamos unijos narys (Printing Specialties and Paper Products). Man, kaip neabejoju ir tūkstančiam kitų tautiečių, šios galingosios unijų federacijos vadai yra mūsų vadai. Mes jais pasitikime, nes iš kasdienos gyvenimo žinome, kiek unijos mums reikalingos ir reikšmingos. Juk nesame tokie idiotai, kad eitume prieš savo pačių ekonominius ir socialinius interesus. Mes nepalaikome sukčių ir gangsterių, kurių tebesama unijų gyvenime, bet sąmoningai remiame sąjūdį, kuris - esu taip giliai įsitikinęs - vienintelis atneš Amerikos kapitalistinei santvarkai dar daugiau ir esminių reformų, kurios jį pakeis, patobulins ir padarys atsparą Maskvos laidotuvių biuro direktoriams. Mes visi nebijome Reutherio socializmo, mes jo drauge siekiame - kad Amerikos masės būtų išauklėtos, turtingos, teisingai atlyginamos, kad visų mūsų darbo pelnai naudotųsi ne viena klasė, o mes visi pagal darbo įnašus ir nuopelnus. Tokios santvarkos niekas nepalaidos, tokia visuomenė turės valios ne tik gintis, bet ir pasiekti, kad vergijos ir baudžiamosios santvarkos kitur pasibaigtų.

Ar gali tai atlikti senojo ir net dabartinio tipo Amerikos kapitalistinė klasė? Vargu. Ji blaškosi, ji neryžtinga, ji siekia tik dabarties laikinio saugumo ir pelnų. Ji jau sutiko, kad komunistinis žemės rutulio trečdalis įsistiprintų. Ji pripažino jo egzistencijos faktą ir dabar rūpinasi, kaip dar būtų galima praliginti savo pačios egzistenciją. Ir jis nebenturi nei iliuzijų, nei planų, kad tas mirtinas priešas būtų pašalintas.

Nežinau, gal ir klystų dėl to-

šimtmečio ar kito bus neabejotinai daug tamsesnė.

Vienas Kalifornijos dienraštis su pasitenkinimu paliudijo, kad didžioji publikos dalis televizijoje daugiau domėjosi Los Angeles Dodgers ir San Francisco Giants rungtynėmis, o ne Nikitos baliais su prakalbomis. Labai varginga paguoda: Kol didžioji publikos dalis tiek nesusidomės pagrindinėmis socialinėmis ir politinėmis savo krašto ir viso pasaulio problemomis, kiek jis domisi beisbolo ir futbolo rungtynėmis, tol Nikita su pagrindu gali tikėtis, kad kuprotą tik grabas išlygins.

Istorija, anot Eisenhowerio, ilgai viską nuspręs laisvosios sistemos naudai... Nuspręs? Istorija tik tada tai nuspręs, jei taip nuspręs istoriją darantieji žmonės. Kur jie? Kuris iš jų drįso nors pasakyti kad yra pasiryžęs palaidoti bolševizmą? Kažkaip nesigirdėti...

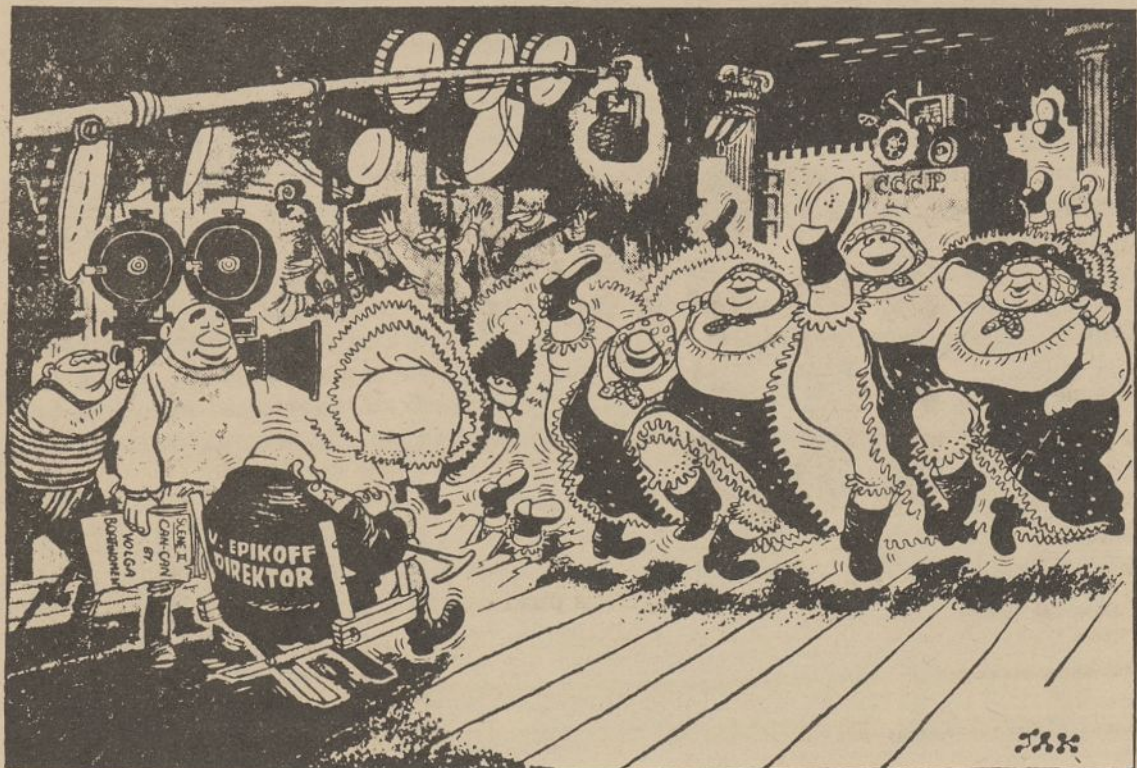
on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokio įsipareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183
NATIONWIDE
MUTUAL INSURANCE COMPANY
HOME OFFICE - COLUMBUS, OHIO

CAN-CAN SOVIETŲ FILMAVIMO STUDIJOJE...

Komisaras Epikof: Tai turės pritrenkti Eisenhowerį. Visą, ką amerikiečiai moka, mes galime geriau padaryti. Be to, mūsų šokėjų užpakaliai yra didesni...

Žvalgybų kova

MARTA VEIKIA TARP ALŽIRO SUKILĖLIŲ?

Rusų žvalgybos Meksikoje viršininkas nėra visagalis. Jis turi šefą virš savęs, tas savo ruožtu vėl viršininkų eilę. Jiems nereikalingi lavonai, rasti meksikiniame grovyje. Dar labiau jiems nereikalinga moteris, kuri amerikinio teismo salėje pasakotų savo gyvenimo istoriją. Pablo O'Higgins taip pat gauna nurodymą pasiruošti bėgimui drauge su Sternais.

Šioje vietoje reikia įterpti keletą paaiškinamųjų žodžių. Romanų ir filmų autoriai skleidžia legendą, kad slapstosios tarnybos visa žinančios. Iš tikrųjų, slapstosios tarnybos žino daug mažiau, negu manoma. Tam yra daug priežasčių, kurių keletą čia tenka paminėti.

Pirma: modernioji technika pralenkė špioną. Jei anksčiau agentas dirbdavo patrankų fabrike, jis galėdavo lengvai patirti, kokios rūšies patrankos tame fabrike gaminamos. Šiandien net svarbiausi inžinieriai atominiam fabrike arba atominėje laboratorijoje nežino tik labai mažą dalelę gamybos paslaptį. Jie visada tegali pateikti tik mozaikos trupinius, kurie yra visai beverčiai, jei neturima kitų tos mozaikos dalių.

Antra: prileiskime - kas faktiškai neatitinka tikrovę - kad gynyba prieš branduolinius ginklus vystoma tokiu pat tempu, kaip ir patys ginklai. Tada patys ginklai būtų be vertės.

Bet jei ta prielaida netinka ginklams, ji vis dėlto galioja žvalgyboje. Kontražvalgybos metodai yra nė kiek nemažiau išvystyti, kaip pačios žvalgybos. Slapstosios tarnybos tobulinasi ir lenktyniauja kasdien.

Taigi, jei paslaptį gaudymui reikalingas komplikuošanas - slapstosios tarnybos yra išaugusios į milžiniškas, beveik neaprepiamas organizacijas. Nėra krašto, nekalbant jau apie didžiąsias valstybes, kuris turėtų tik vieną slaptąją tarnybą. Kiekvienas kraštas turi po kelias špionų organizacijas. Kad jos tarp savęs bendradarbiautų - tikėtis tegali tik neišmanėlis. Kiekviena jų nori išsikvoti sau didesnę garbę.

Kiekviena jų dirba atskirai, dažnai net viena prieš kitą. Vienas slaptųjų tarnybų žinovas kartą yra pasakęs: neretai slaptoji tarnyba greičiau painformuos priešą, negu konkurentę savo krašto organizaciją. Ryškiausias to pavyzdys buvo kova hitlerinėje Vokietijoje tarp SS saugumo tarnybos ir wehrmachto karinės žvalgybos.

Romanų ir filmų autoriai visada pasakoja apie priešų žvalgybų kovą, bet jie nieko nežino apie daug atkaklesnę "draugiškųjų" slaptųjų tarnybų kovą.

Grįžkime prie Martos Dodd. 1957 m. pavasarį sovietų slaptoji tarnyba žino, kad Marta Dodd jau yra iššifruota. Tuo pat metu amerikinė žvalgyba žino, kad ambasadoriaus dukterė yra viena iš pavojingiausių sovietų agentų. Tik vieno JAV žvalgyba nežino - ir tai padeda Martai pabėgti: Marta žino, kad jos išdavėjas yra Boris Morros.

Todėl Washingtonas neišleidžia įsakymo Martą areštuoti ir nereikalauja jos išduoti amerikiniams įstaigoms. JAV sostinėje tebetikima, kad ji arba jos vyras padarys klaidą ir dar kartą peržengs JAV - Meksikos sieną.

Toks amerikiečių dėsime leidžia Sternams savo likusį turimą, apie milijoną dolerių, paversiti grynais. Rusai tuo tarpu jiems išduoda klastotus pasus Escamilla pavarde. O'Higgins, kuriam Amerikoje negresia joks persekiojimas, keliauja drauge su šeima. Jis turi tikrą pasą ir kelionėje tvarko šeimos reikalus.

Norėdamas Martą įsivilioti į Ameriką, JAV teismas pakviečia ją New Yorkan liudininke. Marta tariai leidžiasi suvilioti. Ji yra nepaprastai išūli, ir pareikalauja jai iš anksto sumokėti kelionės išlaidas. Ji gauna čekį 976 dolerių sumai.

Liepos 15 d. "Escamilla" pora ir dailininkas Pablo O'Higgins įlipa lėktuvui, kuris skrenda į šiaurę. Jie stabteli Montrealyje, iš kur KLM lėktuvu nuskrenda į Amsterdamą. Po kelių valandų Zuericho aerodrome įvyksta scena, apie kurią jau buvo pasakota. (žiūr. Dirvos 61 nr.)

Po dviejų savaitių jie iškyla Pragoje - spaudos konferencijoje. Kaip jiems pasisekė atsidurti anapus geležinės uždangos, ir šiaandien dar nėra žinoma. Aisku tiek, kad iš Pragos jie 1957 m. vasarą išvyko Maskvon.

Metais vėliau, 1958 m. vasarą, Šveicarijoje pasklinda gandai, kad Marta Dodd pastebėta Alžire. Ji ten mezganti ryšius tarp Alžiro sukilėlių ir Maskvos.

Negaliu tų gandų patikrinti. Bet aš pažįstu Martą. Žinau jos ambicijas. Ir todėl tikiu, kad Marta Dodd-Roberts-Stern nenu-rimo. Ji nenurims, iki ji išstiks likimas, kurio sulaukia visi di-

dieji šnipai.

Bet aš pažįstu ir slapstąsias tarnybas. Dažnai šnipai nėra romantiškesni už eilinius valdininkus. Bet vienas esminis punktas juos skiria.

Šnipai negauna jokių pensijų. Jiems mokama tol, kol jie pajėgia atlikti naujus ir vis naujus uždavinius.

Po antrojo didžiosios špionų dramos veiksmo - dramos, kurios pagrindinę rolę vaidino Marta - nusileido uždanga. Trečiasis ir paskutinis veiksmas dar neprasidėjo.

(Tęsinyje pradeda Boris Morroso istorija)

Baltimorės lietuvių žinios

Dail. Juozo Pautieniaus kūrinių paroda, jaunimo vakaras ir priešchruščiovinės demonstracijos.

LB Baltimorės apylinkės v-ba spalio 31 d. ruošiasi atidaryti dail. Juozo Pautieniaus kūrinių parodą, kuri tęsis visą savaitę. Paroda bus įrengta Lietuvių svetainės 3-čio aukšto salėje. J. Pautieniaus kūrinių paroda jau buvo New Yorke, Detroite, Clevelande, Omahoje, o šiuo metu jo kūrinių yra išstatyti Omahos Joslyn Art Muzeum ir New Yorko Great Neck Almus Galerijoje. Į Baltimorę jis atveš geriausius savo kūrinius. Baltimoriečiai turės gražios progos pamatyti, o ir įsigyti jo kūrinius.

Jaunimo vakaras. Spalio 31 d. žiemos sezono pradžiai, LB Baltimorės apylinkės v-ba ruošia jaunimo vakarą, į kurį norima įtraukti visas vietines jaunąsias menines pajėgas, vokales, instrumentales ir baletines. Taip pat, dalyvaus Baltimorės tautinių šokių grupė ir galbūt Philadelphia tautinių šokių

grupė. Jaunimas čia ras plačią dirvą pasireikšti. Vakaras įvyks spalio 31 d., 7 val. vakaro didžiojoje lietuvių svetainės salėje.

Parodos atidarymo laikas bus praneštas vėliau. Tikimės, kad baltimoriečiai gausiai parems jaunųjų pasirodymą ir meno parodą.

Atvykstant į JAV mūsų tautos prisipažinimui N. Chruščiovui, LB Baltimorės apylinkės v-ba kartu su Baltimorės Lietuvių Organizacijų Taryba paragino visas Baltimorės organizacijas siųsti rezoliucijas JAV Prezidentui ir Valstybės Departamentui ir paruošti plakatus demonstracijai. Rugsėjo 26 d. ilga lietuvių, ukrainiečių ir vengrų automobilių vora su plakatais ir gedulo raiškiais patraukė per miestą. Pačiame centro miesto judėjimo įkarštyje gausi minia stebėjo eiseną, filmavo televizijos stočių kameros ir laikraščių korespondentai. Tuo pačiu laiku lietuvių dalino prieškomunistinius atsisakimus. K. P.

Vysk. Padolskiui lankantis Vasario 16 gimnazijoje, mokytojai ir mokiniai nusifotografavo su svečiu gimnazijos sode. Pirmoj eilėj iš kairės sėdi: kun. dr. Navickas, S. Vykontas, tėv. Bernatoniš, vysk. Padolskis, gimn. direktorius dr. J. Grinius, Krašto valdybos pirm. Simonaitis, kun. dr. Gronis, kun. Jonušas, Motgabis ir Antanaitis.

DIDŽIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avalynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti muitą.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnonių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnonių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

Sios įstaigos tarnautojai lietuviai.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

A D R E S A S:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNČIAMIS TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

EAGLE STAMPS PADIDINA JŪSU SANTAUPAS, PERKANT MAY'S KRAUTUVĖSE

the MAY co's (2) BASEMENT stores

60-SIS SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS

Sensacija!

Rūbai anksčiau įkainuoti \$25 iki \$30 ar net daugiau!

MOTERŲ IR PANELIŲ

ŽIEMINIAI PALTAI

Su pilnu šiltu pamušalu

Pirkti prieš savaites specialiai

mūsų 60 sukakties išpardavimui!

DYDŽIAI 8 iki 18 ir Petite dydžiai 6 iki 16

18.88

- Kiekviena medžiaga paprastai būna aukštesnė kainom
- Jokio kompromiso dėl kokybės, čia yra puikūs paltai
- Visos rudens spalvos, pilna juodų ar tweeds kiekviename naujame stiliuje
- Visi su gražiu pamušalu... Dauguma su ekstra storu pamušalu. Visi šilti

NAUJI STILIAI

- Clutch Coats
- Hollywood Wrap Coats
- Slim Coats
- Push Up Sleeves

- Pile Lined Coats
- Chin-Chin Collars
- Smart Button Ups
- Double Breasted Closings

PUKIOS MEDŽIAGOS

- 100% Wool Zibelines
- Wool and Camel Blends
- Wool 'N Fur Blends

- Imported Tweeds
- Wool and Mohair Loops
- Daug, daug kitų!

Kiekvienas paltas puikus pirkinys

Didelis spalvų pasirinkimas. Pasirinkite iš juodų, pilkų, taupe, žalių, mėlynų. Monotone, Tweeds ir Multicolor Tweeds.

Atsiprašom, jokių paštų ar telefonu užsakymų

The May Co.'s Basement Coats Department, Downtown and On the Heights

Tūbelis...

(Atkelta iš 2 psl.)

jungas, Lietuvos Liną, Lietuvos Eksportą ir kitas kooperatyvines organizacijas. Lietuvos pieninių tinklas išaugo iki 300 įvairaus tipo ir našumo vienetų. Savo autoritetingu žodžiu J. Tūbelis įtikino atitinkamus valdžios pareigūnus, kad Kaune, šiauliuose ir Klaipėdoje būtų pastatyti modernūs elevatoriai, javus sėklai ir eksportui paruošti.

Šioje vietoje paminėtinas Maisto bendrovės įsigijimas — pirmojo Brolių Vailokaičių Kaune fabriko-skerdyklų perėmimas į kooperatyvų rankas. Maisto bendrovės skerdyklas pastatė Brolių Vailokaičių koncernas, užtraukęs 7 mil. litų paskolą iš Lietuvos Banko. Nei paskolos nei nuosimčių Br. Vailokaičiai nebesugebėjo o Lietuvos Bankui grąžinti, ir grėsė visai tikras Maisto b-vės likvidavimas, nes įmonė neveikė arba veikė su nuostoliais. Ir taip 7 mil. litų valstybės paskola atsidūrė pavojuje. Šiuo klausimu J. Tūbelis užėmė stipraus valstybiškai galvojančio vyro poziciją. Jis ėmėsi ne tik Lietuvos Banko pinigų, bet ir įmonę, perėmus į ūkinių organizacijų eilę, taip suaktyvinti, kad ji tapo ekonominės veiklos pasididžiavimas ir nauda. Taip ir atsitiko. Praėjus porai metų, kai Maisto b-vė perėmė kooperatyvai, jos veikimas taip sustiprėjo, kad prireikė statyti dar kelias skerdyklas; jos ir buvo pastatytos Klaipėdoje, šiauliuose, Panevėžyje ir Tauragėje. Reikia pabrėžti, kad Maisto bendrovei teko pergyventi ir sunkių dienų, ypač kada hitlerinė Vokietija uždarė Lietuvos prekęms savo sienas, o Anglija įvedė importo normas, kurios Lietuvai teko labai sumažėjusios. J. Tūbeliui prireikė daug nemigo nakčių, kad išsprendus susidariusios naujus sunkumus. Ir tai buvo nugalėta.

Prie J. Tūbelio nuopelnų priklauso ir Lietuvos žemės ūkio Rūmų išugdymas. Pagaliau nebuvo Nepriklausomaj Lietuvoj nei vienos ūkinės - ekonominės užuomazgos, kur nebuvo tartas jo lemiamas žodis, kad nebūtų jo atsiklausta bei paklausta.

J. Tūbelis buvo Lietuvos žemės ūkio ir valstybės turty ministeris nuo 1918 m. lapkričio 7 d. 1919 m. pavasario; nuo 1919 m. balandžio 12 d. iki 1920 m. birželio 19 d. — švietimo ministeris. Po 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo ilgametis finansų ministeris ir svarbiausias lito tvirtybės puoselėtojas ir išlaikytojas. Vėliau, kol sveikata leido — ministeris pirmininkas. J. Tūbelis gimė 1882 m. balandžio 6 d., mirė 1939 m. rugsėjo 30 d.

Petras Janulaitis

Gražus lietuviško sumanumo laimėjimai

Prie senosios lietuvių ateivių kartos sukurtų gražių ekonominių įstaigų priskaitytina ir vidurio Illinois valstybėje Collinsville (buvusiam angliakasių) mieste Home Federal Savings — taupymo įstaiga, vadovaujama lietuvio Edvardo G. Holzvego. Jo tėvas, būdamas kilimo iš Mažosios Lietuvos, įkūrė minėtą įstaigą 1887 metais. Bet įnai ypač gražiai išaugo sūnaus Edvardo G. Holzvego vadovybėje. Kada jis buvo paskirtas vadovauti, aktyvas siekė 781,000, o jau šiandien aktyvas perviršio \$8,000,000.

Edvardas G. Holzvegas, jau būdamas vidurinėje mokykloje, pradėjo dirbti First National Banke Collinsville, iš kurio pasitraukė kaip kasininko (Cashier) pavaduotojas. Būdamas nepaprasto gyvybingumo ir energijos entuziastas, Home Federal Savings greitai išugdė į pasigėrėtiną įstaigą.

Edvardas G. Holzvegas dar dalyvauja nemažiau asautuose organizacijose kaip pirmininkas ar kaip vadovybės narys. Jau daugiau kaip 15 metų yra Illinois Savings and Loan League vadovybės narys ir 1952 metais buvo išrinktas prezidentu. Šiuo metu Edvardas G. Holzvegas yra jau trečią terminą Federal Home Loan Bank of Chicago vienas iš direktorių. Be to, jis priklauso Federal Home Loan Bank Tarybos patariamajam komitetui.

Savo gyvenamoje vietoje Collinsville mieste jis vadovauja švietimo Tarybai, kurios rajonas yra antiras didumu Illinois valstybėje. Čia jis darbuojasi nuo 1941 metų ir yra jos pirmininkas. Taip pat jis buvo Chamber of Commerce pirmininkas, jo pastangomis bei skatinimu buvo įkurta didelė rūbų gamykla. Šalia

Edvardas G. Holzvegas jau ilgus metus sumaniai vadovauja lietuviškai finansinei įstaigai - Home Federal Savings Collinsville, Ill., kurią įsteigė jo tėvas, kilęs iš Mažosios Lietuvos.

to buvo išrinktas Totary International Club pirminku. Tenka paminėti, jog toks visokių pareigų gausumas per 10 metų tik vieną kartą sutrukdė Edvardo G. Holzvego atsilankymą į susirinkimus, ir tai dėl ligos atsidūrus ligoninėje. Taip pat Edvardas G. Holzvegas aktyviai dalyvauja daugiau dešimtyje fraternalinių organizacijų.

Šie trumpi biografiniai bruožai rodo, jog Edvardo G. Holzvego nepailstanti ir aktyviai gajai asmenybė buvo pastebėta ir įvertinta, ir jis buvo išrinktas į visų Jungtinių Amerikos Valstybių Savings and Loan League vykdomąją vadovybę. Edvardas G. Holzvegas yra aktyvus ir Lietuvių Taupymo Institucijų Lygoje.

East St. Louis ir St. Louis Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius, kurio rajonai įeina ir Collinsville miestas, džiaugiasi, turėda-

mas savo apylinkėje gyvos dvasios lietuvių taip gražiai iškilusį finansinę veiklą. Jei sakoma, kad pavyzdys patraukia — tai toks vienas pavyzdys yra Edvardas G. Holzvegas.

Bronius T-kus

East St. Louis

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIAUS NARIŲ IŠVYKA

East St. Louis ir St. Louis apylinkės Tautinės Sąjungos skyrius turėjo malonią išvyką-susirinkimą Dr. P. Švarco gyvenvietėje Mascoutah, Ill.

Malonioje gamtos aplinkumoje skyriaus nariai ap-

tyrė bėgiamuosius reikalus ir priėmė protesto rezoliuciją dėl sovietų tironijos diktatoriaus pakvietimo į Jungtines Amerikos Valstybes.

Kadangi skyrius tik neseniai yra įsikūręs, tai tradiniai organizaciniai reikalai vyravo svarstytuose klausimuose, kaip narių prirašymas, lėšų branduolio sudarymas, pramoginių bei kultūrinių parengimų užsimojimai bei jų realizavimas.

Šeimininkai — Aldona ir Povilas Švarcai maloniai visus priėmė ir gausiai ir skaniai visus pavaišino užkandžiais bei gaivinančiais gėrimais.

Artimiausioje ateityje skyrius planuoja surengti viešą vakarą su programa ir pasilinksminimu — šokiais.

B. T.

Valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

valstybiniai mokesčiai nėra vienodi. Vienose valstybėse vienos rūšies mokesčiai yra aukštesni, kitose žemesni (puikus pavyzdys sales tax ir benzino mokesčiai. Vienos valstijos kai kurių mokesčių neturi, o kitos turi (valstybiniai pajamų mokesčiai nėra visose 50 valstijų). Tačiau

MUS SPAUDŽIANTI MOKESČIŲ NAŠTA

Sumokama šuma didelio skirtumo neduoda. Kiekviena valstija savo paima.

4. Kadangi Jurgutis šeima turi savo namelį, ji moka \$214.17 mokesčių į metus vietinei valdžiai, kas sudaro didžiausią dalį mokesčių, bet žinoma, ne viskas. Miesto pajamų mokesčiai ar apskrities sales tax ir įvairūs leidimai dar paima dalį jo pajamų.

Nėra padėties be išėties, - Jurgutis iš dalies pasinaudoja savo išmokėtais mokesčiais pinigais. Jis gyvena iki 70 metų amžiaus ir paskutinius 5 metus jis gauna pajamas - pensiją (kasmet į jos fondą moka po \$120.00) už kurią nebereikia mokėti mokesčių.

Ne veltui yra žmonėse puikus posakis, kad mokesčiai ir mirtis yra du tikri dalykai šiame gyvenime.

J. Kazlauskas

DETROIT

DETROITO STUDENTŲ VEIKLA

Praėjus vasaros malonumams, Detroito studentija pradeda naują savo veiklos gyvenimo lapą. Šio mėn. 20 dieną senosios valdybos iniciatyva buvo suauktas visuotinis susirinkimas, kuriame buvo išrinkta sekančioms metams valdyba:

Pirmininkas (koordinuoja valdybos ir skyriaus veiklą) — Arūnas Udrys, vice-pirmininkas (reikalui esant perima pirm. pareigas) — Jonas Šostokas, užsienių reikalų sekretorė (tvarko skyriaus programą) — Rožė Černiauskaitė, vidaus reikalų sekretorė (tvarko skyriaus sekretoriata) — Aldona Kilikevičiūtė, izdininkė (tvarko skyriaus finansinius reikalus) — Jūratė Šeputaitė.

Iš pirmųjų naujosios valdybos reikalų yra suruošimas "initium semestri". Šis vakaras įvyks spalio 3 d. Dainavos stovykloje, prie Manchesterio. Pradžią 6 val. vakaro. Bus pritaikyta programa, o po to šokiai.

Kviečiame visą Detroito studentiją, jų draugus ir rėmėjus skaitlingai atsilankyti ir pabendrauti su akademiniu jaunimu.

STATEMENT

REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946. (Title 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

DIRVA, published semiweekly at Cleveland, Ohio, for October 1, 1959. 1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business manager are: Publisher: The American Lithuanian Press & Radio Ass'n, "VILNIS", Inc. (Not for profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio; Editor: Balys Gaidziunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio; Managing editor: Jonas P. Palukaitis, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio; Business Manager: Balys Gaidziunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

2. The owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given) The American Lithuanian Press & Radio Ass'n, "VILNIS", Inc. (Not for profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio; Board of trustees: Dr. J. Bartkus, 3710 N. Wolcott Ave., Chicago 13, Ill.; Zenonas Rekasius, 1836 Locust Lane, West Lafayette, Ind.; Dr. Vladas Ramanauskas, 18310 Marcella Rd., Cleveland 19, Ohio; Dr. Bronius Nemickas, 71-67 58 Rd., Maspeth, N. Y.; Balys Gaidziunas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statement in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required from daily, weekly, semi-weekly, and triweekly newspapers only.) 4120.

Balys GAIDZIUNAS
Editor and Business Manager
Sworn to and subscribed before me this 29th day of September, 1959.

(SEAL)

M. J. Roche

Notary Public

My Commission expires Apr. 25, 1962

Lietuviška finansinė įstaiga - Home Federal Savings Collinsville, Ill., Edvardo G. Holzvego vadovaujama, pasiekė virš 8 milijonus dolerių aktyvų.

SAVE SAFELY

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
October 15th
EARN INTEREST
FROM
October 1st

Earn
4%
ANTICIPATED
RATE

Save-by-Mail...

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

613 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6236 St. Clair Avenue

at
**ST. CLAIR
SAVINGS**

Šis
alus
yra
ugnim verdamas!

... ir ugnies virimas duoda Stroh's puikų skonį su kuriuo joks kitas Amerikos alus negali lygintis!

Virimo eiga, kurią jūs matot vykstant katile, yra kaitinama atviros liepsnos iš katilo apačios. Šis didelis karštis duoda geriausią skonį iš geriausių mišinių... padaro Stroh's lengvesnį ir švelnesnį. Atsigaivinkite su skirtingu skoniu Amerikoje vieninteliu ugnim verdamu alumi šiandien! Jums patiks

Stroh's
jis yra šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

DABAR UŽ VIETINĖS KAINAS!

MIRĖ ROBERTAS
JUKNAITIS

Rugsėjo 27 d. negailestin-
goji mirtis pakirto Lietu-
vos kariuomenės savanorį
Robertą Juknaitį, sulaukusį
56 metus amžiaus. Gero bū-
do, sąžiningą ir pareigingą
lietuvių. Buvo didelis Lietu-
vos patriotas, labai troško,
kad sugrįžęs į Lietuvą ra-
miai galėtų ten nors gyve-
nimą baigti. Bet, deja, tos
valandos nesulaukė...

R. Juknaitis priklausė
Lietuvos šaulių Sąjungai.
Buvo apdovanotas dviem
savanorių medaliais-ordi-
nais.

Lietuvoje dirbo Raseinių
apskritis įstaigoje, eida-
mas apskrities viršininko
sekretoriaus pareigas iki
bolševikų okupacijos. Bol-
ševikų buvo atleistas iš pa-
reigų. Po bolševikų pasi-
traukimo iš Lietuvos, R.
Juknaitis vėl grįžo į savo
pareigas apskrities virši-
ninko įstaigoje. Tose parei-
gose dirbo iki antrojo bol-
ševikų antplūdžio. 1944 m.
rugpjūčio mėn. pasitraukė į
Vakarų — Vokietijos. Vo-
kietijoje gyveno Detmole,
dirbo UNRRA įstaigoje.

1950 m. sausio mėn. atvy-
ko į Ameriką. Taigi čia iš-
gyveno beveik 10 metų.

Robertas Juknaitis gimė
Kražiūose. Palaidotas 1959
m. rugsėjo 30 d., Clevelan-
de, Kalvarijos kapinėse. Te-
būnie jam lengva Amerikos
žemė.

Liudėsyje paliko žmoną
Bronę, Lietuvoje — motiną,
dvi seseris ir brolių Argenti-
noje, uošvę ir žmonos seserę
su sūnum ir kitus gimines.

• **Milžino Paunksmės** Cle-
velando pastatymo garbės
rėmėjais sutiko būti: Euge-
nija Aželienė, K. ir O. Kar-
piai, Izabelė Stankaitienė,
M. J. Švareai, St. ir J. Nas-
vyčiai, Ald. ir J. Augustina-
vičiai.

Garbės rėmėjams širdin-
gai dėkojame.

• **Abi Clevelando Bend-
rucmenės** apylinkės nutarė
rengti bendrą naujų metų
sutikimą.

• **A. Zdanis**, vasarą pra-
leidęs Clevelande, rugsėjo
30 d. vėl išvyko žiemoti į
Floridą.

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti
ir paragink
užsiprenumeruoti

"Milžino Paunksmę" būtinai reikia pamatyti

Ne taip jau dažna proga,
kad galėtum pamatyti gerą
Lietuvos praeities istorinį
veikalą. Ir svarbiausia, vai-
dinimą pajėgiausio kolekty-
vo. Tą veikalą turi pama-
tyti visi — vyresnieji ir
jaunimas. Jame pajus Lie-
tuvos didybės laikus ir am-
žiną kovą dėl laisvės.

Bilietai į vaidinimą jau
parduodami Dirvoje. Pasi-
rūpinkit iš anksto, nes ve-
liau teks tenkintis tokiais,
kokie bus likę.

Bilietai kainos po \$2.50,
\$2.00, \$1.50 ir moksleiviams
\$1.00. Gyvenantieji toliau
bilietus gali užsisakyti ir te-
lefonais: darbo metu HE
1-6344, o vakarais GL
1-3976.

Vengrų minėjime aukšti svečiai

Rugs. 26, Clevelando ven-
grai buvo surengę minėjimą
tragiško pietinės Vengrijos
likimo, kuris prilygsta mū-
sų Vilniaus krašto įvy-
kiams. Minėjimas buvo su
koncertine dalimi Little
Theatre. Svarbiausią kalbą
sakė Dr. Tibor Eckhardt,
buvęs Vengrijos atstovas
Tautų Sąjungoje. Kartu at-
žymėta ir dabartinis Ven-
grijos likimas.

Pietinė Vengrijos terito-
rija po pirmojo ir paskiau
antrojo karo buvo prijung-
ta prie Jugoslavijos. Ir vie-
nu ir kitu atveju toje teri-
torijoje vengrai buvo sveti-
mų okupantų žiauriausiai
persekiojami, kalinami, tre-
miami, net žudomi. 1934
metais buvo pravesta di-
džiausi tos teritorijos ven-
grų gyventojų trėmimai.
1944 metais Titui vėl užgro-
bus tą sritį, ten vėl pravesti
žiaurus vengrų persekioji-
mai ir skerdynės.

Minėjimas pravestas ang-
lų kalba. Kongreso atstovai
Frances P. Bolton ir Mi-
chael A. Feighan taip pat
pasakė kalbas.

GERI NAMAI

• 2-jų šeimų 5-5 labai ge-
ram stovyje namas, gara-
žas, du nauji gaso pečiai.
Šv. Kazimiero parapijos ra-
jone.

• Du namai ant vieno
sklypo. Reikalingas mažas
remontas. Irgi šv. Kazimie-
ro parapijos rajone. Žema
kaina.

• 4 šeimų plytinis apar-
tamentas po 5 kamb. Labai
geram stovyje. Garažai, 4
nauji pečiai. Geros paja-
mos.

• Vienos šeimos 5 kamb.
namas E. 130 St.

• Dviejų šeimų 5-5, nauji
pečiai, garažai, E. 128 St.

• Dviejų šeimų 6-6, E.
125 St. rajone, pigus, geros
nuomos.

EAST SHORE REALTY
780 E. 185 St. IV 1-6561
Juozas Mikonis — Realtor
MU 1-2154

Multiple Listing Service
B e n d r a d a r b i s :
Antanas Gailiusis
MU 1-7014

(75)

• L. B. Clevelando I-os
apylinkės valdyba rengia
diskusinę pastatytą sekma-
dienį, spalio 4 d., 11:30 v.
lietuvių salėje. Paskaitą
skaitys Stasys Lazdinis,
apie Lietuviių Bendruome-
nės reikšmę.

Šia pačia proga bus pa-
daryta pranešimas iš De-
troite įvykusio Bendruome-
nės suvažiavimo.

STUDENTŲ DĖMESIUI

L.B. Pirmosios apylinkės ini-
ciatyva steigiami Aukštieji Li-
tuanistikos Kursai, į kuriuos
klausytojais priimami baigę li-
tuanistines mokyklas arba turį
tolygų išsilavinimą.

Mokslas pradėdamas ateinan-
čią savaitę šv. Jurgio parapiji-
nės mokyklos patalpose.

Kursuose bus dėstoma: lie-
tuvų kalba, literatūra ir meto-
dika, Lietuvos istorija, žurna-
listika.

Kursams vadovauti yra suti-
kęs V. Kavaliūnas. Norėdami
smulkiau pasiformuoti, kreip-
tis į J. Žilionį, tel. LI 1 - 8036.

* Šv. Kazimiero lituanistinės
mokyklos pamokos vyksta mer-
gaikių gimnazijos - Villa Angela
patalpose. Pamokų pradžia šeš-
tadienį 9:30 val. ryto.

• Šį ketvirtadienį, Maso-
nic Temple Auditorium ren-
giamose imtynėse pagrindi-
niais dalyviais bus Ed. Mil-
ler ir Lord Athol Layton.

Vyresnio amžiaus moteris
reikalinga kaip kompanijo-
nė kitai moteriai. Duoda-
mas išlaikymas ir alga.
Svarbu ne darbas, bet namų
šiluma. Gražioji priemiesčio
vietoje. Šaukti po 6 val. va-
karo.
WI 4-1373 arba HE 1-0560
(76)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikro-
džius, apyrankes ir kitas
brangenybes. Sąžiningas ir
garantuotas darbas prieina-
momis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

WHEN BUYING OR SELLING A HOUSE

Use our Escrow Service
Protect both parties
in the deal

Ima dundėti Lucko suvažiavimo būgnai... "Milžino Paunksmės" belaukiant

Scena iš "Milžino Paunksmės", kuri bus vaidinama Clevelande spalio 11 d. Nuotraukoje: Siečencas (Vaclovas Kerbelis), Liucija (Bronė Malaiškinė) ir Svientekas (Albinas Urbonas).

Kitą savaitę Clevelande pakils
uždanga "Milžino Paunksmės".
Tai bus spalio 11-ji diena.
1430 metais, spalio 27 dieną mi-
rė Didysis Lietuvos Kunigaikštis
Vytautas. Svečiai, susirinkę jo
karūnavimo iškilinėms, palydėjo
Lietuvos valdovą į amžino poilsio
vietą...

Ši rudens vakarą, po 529 metų,
kai žemėn leidžiasi pilkos sute-
mos ir už langų raudonais lapais
žvanga klevo šakos, praverskime
karališko Lietuvos vainiko dra-
mą lapas po lapo... Pasklaisty-
kime sruogiškąją jos interpreta-
ciją - "Milžino Paunksmę".

Ir ima pro šimtmečių rūką
skambėti Krokuvos bažnyčių var-
pai... 1427-ji metai, Jungtinė Lie-
tuvos - Lenkijos karalystė pa-
čiame savo galybės apogėjuje.
Tačiau Lietuvos valdovas telau-
kia progos nutraukti unijos ry-
šius...

Ir štai, Lenkijos karaliui Jo-
gailai, jau įžengusiam aštuntam
metų dešimtin, vienas po kito
gimsta du sūnūs: Vladislovas ir
Kazimieras. Jogailaičių dinasti-
jos pradžia užtvirtina Lenkų sos-
to ateitį. Tačiau pasklinda
gandai apie karališkų vaikų ne-
teisėtumą. Sofija Alšėniškė, ket-
virtoji Jogailos žmona (vadinama
Sonka) daugiau nei tris kartus
jaunesnė už savo vyrą, patenka
ne tik savo meiliškų intrigų su-
kurin, bet ir Lietuvos - Lenkijos
politinių interesų susikryžavimo
ugnin.

Vytautas kadaise buvo Sofijos
globėjas, jis ją ir Jogailai iš-
piršo, tačiau po sosto įpėdinio
gimimo, Sonka prarado dėdės
prielankumą. Jaunoji karalienė,
ieškodama pasipirties, metasi į
priešingą stovyklą - tampa vi-
sagaliu Krokuvos vyskupo Zbi-
gnievo Olesnickio sąjungininke.

Tokia yra "Milžino Paunks-
mės" ekspozicija: pradinė kovos
padėtis, iš kurios vėliau išsileps-
noja "Karūnos vėtra". Jau pir-
majame paveiksle paaiškėja mil-
žiniška Vytauto įtaka Jogailai,
kuris viską daro pagal pusbrolio
nurodymus:

"...Jau Vytautas pataręs
Esą, daryti taip, o ne kitaip!
Lyg būtų Vytautas karalius Len-
kų,
O ne Jogaila!...Nieks nežino,
Ką Vytautas kada dar jam pa-
tars..."

Ir tada ima dundėti Lucko su-
važiavimo būgnai! Vengrų kara-
lius ir šv. Romos imperijos im-
peratorius Sigismundas pasiūlo
Vytautui karališką vainiką. Anks-
ti rytą, užklupęs dar tebe mie-
gantį Jogailą, Sigismundas iš-
dėsto jam savo planą:

"Tik pamanyk! Juk Vytautas
Brangus,
Valdovas galingiausias ir krik-
ščionis,
Darbais apaštalams prilygt ga-
lis,
Dar vis lig šiol tebėr tik ku-
nigaikštis...
Todėl aš nutariau pasiūlyti jam
Karūną Lietuvos karaliaus už-
sidėt:

Ta Vytauto viešoji padėtis
Pritiks karališkai didybei jo!"

Jau pirmoje trilogijos dalyje
pasirodęs senelis Jogaila, "M.
Paunksmės" nušvinta visai ki-
tomis spalvomis, negu vaizdas,
kurį išsinešėme iš mokyklos suo-
lo. Tai tragiška figūra: karalius -
užkury, lenkų ponų apsuptas
svetimame krašte, tebesilgįs
Vilniaus, Lietuvos miškų ir lakš-
tingalų giesmės alyvų krū-
muose... Kas žino, gal slaptoje
svajonėje puoselėjęs tą pačią
mintį, kaip ir jo pusbrolis Kęs-
tutaitis:

"...Karalius Lietuvos!
Senatvėj mano šviečia tik sva-
jonė
Pro ūkanas. Ką aš slėpiaju širdy,
Ko man pasiekt nebuvo skir-
taigi,
Gal brolis Vytautas pasieks?...
Kaip atiduosi aš tėvynei bran-
giai
Baisingą skolą, slegiančią ma-
ne?"

Betgi čia sukykla visas lenkų
dvaras. Lenkų didikai, norėdami
žūtbūt išlaikyti uniją, siūlo Vy-
tautui net jungtinę karūną, siek-
dami Jogailos abdikacijos. Ta-
čiau Vytautas atsisako. Tada len-
kai paleidžia iš kalėjimo Švitri-
gailą, žinodami jo pretenzijas
į Lietuvos sostą ir tikėdamiesi
sukelti brolių karą Lietuvoje:

"Pasirašyk - Volynės gausi že-
mė.
Černigovą. Ir Kijevą. Ir Lucką.
Iš ten ir Vilniun kelias netoli..."

Deja, laisvę atgavęs Švitrigai-
la tuojau pat pašaužia savo nu-
garą prieš lenkus. Suktas poli-
tikas Zbignievas griebiasi pasku-
tinės priemonės - jis rašo šv.
Sostui skundą prieš Vytautą, kurį
Jogaila, būdamas beraštis ir ne-

žinodamas jo turinio, savo žiedo
antspaudu užtvirtina... Sigismun-
das tačiau, kaip šv. Romos im-
perijos imperatorius, pagal ka-
nonų teisę taipogi gali karūną
teikti, ir Vytauto vainikavimas
paskiriamas rugsėjo 8-tai die-
nai. Karališki vainikai, pulkios
Niurnbergo auksakalių darbo ka-
rūnos, jau išsiųsti Vytautui ir
antrajai jo žmonai Julijonai. Len-
kai tęsia desperatišką kovą iki
galo: Zbignievo talkininkai tyko
karūną Lietuvos pasienyje:

"Seniai apstatėm jo visus pa-
sienesius.
Bet kas iš to? Pro ordino prav-
eš žemes!"

Tačiau šioje vietoje pasigirsta
minorinis akordas: trečiosios
dalies tema "Žemės trauka". Ka-
rūna, kuri niekadaos Trakų ne-
pasiekė, tolsta į istorijos mig-
las. Vytautas miršta, taip arti
prie savo svajonės išsipildymo.
Ir gedulingame Trakų fone gū-
džia pranašyste raudotojų gies-
mė:

"Verk, tėviškėle, verk, Lietuva -
Jau nusileido saulė tavo...
Ašaras lieji nuliūdime,
Tavo karalius guli grabe"...

Karstas ir sostas, gedulas ir
purpuras, kargas ir smilkalo dū-
mas, skeptras ir vaškinė žvakė
vienas kitą perseikėja, devintojo
paveikslu uždangai nusileidžiant.

Lengvenis

ONTARIO policija mandagiai
atsisakė atsiųsti auklę, kad mo-
teriškė galėtų nuvykti į teismą
ir susimokėti pabaudą už ne-
legalioje vietoje pastatytą au-
tomobilį.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

3 1/2 % **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

PARĖIGINGAS GROŽIS

JŪSŲ VIRTUVĖS EXTRA TELEFONAS

Reikalingas moderniose virtuvėse — žingsnis
taupas, pietus taupas, tai ekstra telefonas —
spalvotas. Pasiteiraukite apie mūsų taupantį
sienos telefoną su šoniniu triūbelės padėjimu,
kada jūs einate pamašyti puodą ar prižiūrėti
vaikus. Užsisakykite šiandien. Prie progos, užsi-
sakyti ekstra telefonas visoms jūsų darbo, gyve-
nimo ir miegojimo vietoms.

call OHIO BELL MA 2-9900

DIRVA

THE FIELD

KAS IR KUR?

Los Angeles lietuviai

• Lietuvos garbės konsulą Norvegijoje H. M. Hanseną Lietuvos diplomatijos šefas pakėlė garbės generaliniu konsulu.

P. Hansen, kuris buvo paskirtas 1937 metais, yra daug nusipelnęs Lietuvai tęsdamas po karo savo veiklą ir rūpindamasis Lietuvos reikalais ir piliečiais.

• Min. St. Lozoraitis, Lietuvos diplomatijos vardu Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui rugsėjo 8 d. pasiuntė raštą, kuriame apgailestauja ir įrodo žalą, kad į Jungtinių Tautų asamblėją buvo pakviestas kalbėti N. Chruščiovas, tautų pavergėjas.

• Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas Montrealyje numatytas spalio 25 d. Koncerte bus išpildyta Šopeno ir Listo kūriniai.

Plaukia aukos Los Angeles lietuvių tautiniams namams.. Tautinių Namų Fondo valdybos išdėstius A. Valavičius ir sekretorius V. Aleksandrūnas atidarė laiškus su dovanų paskirstymo bilietėliais ir aukomis. Kasdien po keliasdešimt laiškų ateina iš visos Amerikos lietuviškų kolonijų. Tautinių Namų Fondo balius ir dovanų paskirstymą įvyksta spalio 3 dieną iškilmingame vakare, kurio programą pravesti iš Bostono atvyksta poetas Antanas Gustaitis.

Clevelando lietuvių svetainės direktoriui ir vedėjui

POVILUI ŠUKIUI

jo brangiam tėveliui rugsėjo 28 d. mirus Lietuvoje, reiškiamo gilią užuojautą

J. Urbšaitis, St. Astrauskas
Al. Spirikaitis, F. Eidimtas

A. A. ROBERTUI JUKNAIČIUI

mirus, jo žmonai BRONEI, p. JANKAUSKIENEI, p. RAČINSKIENEI ir kitiems giminėms gilią užuojautą reiškia

Dr. Z. Sabataitis ir šeima

A. A. ROBERTUI JUKNAIČIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą žmonai BRONEI, uošvei J. JANKAUSKIENEI, RAČINSKŲ šeimai ir visiems kitiems giminaičiams

P. E. Mikšiai,
V. M. Valiai

Liūdėsio valandoje, jo brangiam tėveliui mirus Lietuvoje,

LIUDUI SAGIUI ir ŽMONAI

reiškiamo gilią užuojautą

A. Sagevičius
ir Aušrotų šeima

A. † A.

MYKOLO RATKAUS

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Jau suėjo vieneri metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą, brangų, brolių ir dėdę.

Netekome jo 1958 m. spalio 10 d.

Už jo sielą užprašėme gedulingas šv. Mišias su egzekvijomis spalio 10 d., 8 val. 30 min. ryto Clevelande (Ohio) šv. Jurgio parapijos bažnyčioje ir 7 val. ryto Brooklyne (N. Y.) Pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Maloniai kviečiame visus draugus ir pažįstamus šiose pamaldose dalyvauti, o negalintiems asmeniškai dalyvauti bent prisiminti ir pasimelsti už a. a. Mykolo Ratkaus sielą, kad Gailestingas Dievas suteiktų jam amžiną ramybę.

Nuliūdusios: sesuo E. Tamašauskienė ir dukrelė

• Toronte, Kanadoje, rugsėjo 26 d., šeštadienį, vyko lietuvių sporto varžybos Torontas-Clevelandas. Dalyvavo gražūs būrys sportuojančio jaunimo. Rungtynės pasibaigė šeimininkų torontiečių nedidele persvara. Imant klasėmis jaunių A grupėje laimėjo Torontas, jaunių B grupėje Clevelandas, mergaičių A grupėje Clevelandas ir mergaičių B grupėje Torontas.

Buvo pagerinta 10 tremties ir šiaurės Amerikos rekordų. Apie tai kitame Dirvos numeryje.

• Kunigų Vienybės valdybą, po įvykusio seimo, dabar sudaro: Čepukaitis, J. Balūnas, K. Širvaitis, Aleksūnas ir Narbutas.

• Dail. P. Osmolskis iki šio laiko gyvenęs Brooklyne, N. Y., persikėlė į nuosavus namus: 84-22, 113 St., Richmond Hill 18, N. Y.

• Ant. Gintneris, Lietuvių žurnalisto Sąjungos Chicago skyriaus pirmininkas praneša, kad spalio 3 d. Chicagoje, Pakšto svetainėje, įvyks spaudos balius su įdomia programa.

• Tėvai Jėzuitai, kurių namai atidaromi spalio 4 d. Chicagoje ir kuriuose yra Lietuvių Jaunimo Centras, atsiuntė Dirvai kvietimą dalyvauti atidarymo iškilnėse. Tikimasi, kad Chicago lietuviai iškilnėse labai gausiai dalyvaus.

• Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje, dailininkų darbų paroda įvyks spalio 24 d. Parodoje su savo darbais dalyvauja: E. Lukšaitė-Marčiulionienė, J. Dobkevičiūtė-Paukštienė, A. Marčiulionis, P. Kaupas, B. Murinas ir B. Milaknis.

• Evangelikų kunigui D. Jurkaičiui, dabar gyvenančiam Vokietijoje, suėjo 80 m. sukaktis.

NEW YORK

• Prof. Jurgiui Čiurliai mirus, Lietuvių Moterų Atstovybė ir Klubas New York, reikšdamas užuojautą jo našlei p. Čiurlienei ir artimiesiems, vietoj gėlių paaukojo Brooklyno lituanistinei mokyklai 15 dol.

• Vytautas Abraitis, aktyvus New Yorko lietuvių visuomenės veikėjas, spalio 3 d. vyks į Bostoną, Mass., Tautinės S-gos skyriaus 10-čio minėjimą, kur jis skaitys paskaitą. Kartu ruošiasi vykti ir daugiau newyorkiečių.

• Muz. Aldona Kanaukaitė, dr. V. ir O. Kanaukų duktė, šiemis mokslo metams persikėlė iš Long Island į Brooklyno aukštesniąją mokyklą (High School) dėstyti muzikos ir dainavimo.

• Lietuvių Moterų Atstovybės klubas New York ruošia sekmadienio popietę, kuri įvyks spalio 11 dieną, Baltų Laisvės namuose, 4 val. p. p.

Salomėja Narkeliūna itė parodys spalvotą filmą iš dabartinio Vokietijos lietuvių gyvenimo, kurią ji praeitą vasarą, ten važinėdama, susuko. Bus proga pamatyti daug pažįstamų veidų ir vietų.

• Danutės Leskaitytės ir Gedimino Stasiukyno jungtuvės įvyks spalio 3 d., Apiešimo parapijos bažnyčioje. Jaunosios palydovėmis bus jos sesuo Giedrė Zauzniūtė, Kristina Paprockaitė ir Rūta Jakaitė.

• Jonas Daugirdas, Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas, patyręs verslininkas, nuo spalio 1 d. atidaro Londono Lithuanian Trading Co. siuntinių į Lietuvą ir kitus kraštus siuntimo agentūrą. Adresas: 337 Union Ave., Brooklyn, N. Y. Tel. EV 4-1232. J. Daugirdui tarpininkaujant, siuntimas bus pigesnis ir greitesnis. Be to, žemesnės kainos visoms toms prekėms, kurios čia bus užsakomos siųsti. Reikalaukite prekių katalogų — įsitikinkite.

• L. Bieliukienės bute, Richmond Hill, N. Y., rugsėjo 28 d. įvyks Liet. Mot. Atst. pirmas poatostoginis posėdis, kuriame pirm. L. Bieliukienė darys platų pranešimą apie vasarą atliktus darbus, kurių buvo nemaža ir daugiausia dirbo V. Četienė su pirmininke.

• Liūdos Grigaitės ir Drąsčio Gudelio jungtuvės įvyko rugsėjo 12 d. Jaunoji dirba Jungtinėse Tautose, kaip sekretorė, o jaunasis studijuoja inžineriją. Ji yra Jadvygos Grigienės, ilgametės Liet. Laisvės Komiteto, o dabar BALFo sekretorės duktė.

• Jonas Šlepetytis, PLB-ės Tarybos pirm. persikėlė į nuosavą namą: 35-28 90 Street, Jackson Heights 22, N. Y.

LIETUVAITĖS VOKIEČIŲ SKAUČIŲ STOVYKLOJE

Lietuvaitės skautės įtvirtina stiebą, kurin iškelta Lietuvos trispalvė.

Mums, Vokietijoje gyvenančioms skautėms lietuvaiteis, stovyklavimas — didelis malonumas, nes ne kiekvienais metais tenka stovyklauti. Tad šį pavasarį iš Vokiečių Skaučių Sąjungos (BDP) gautas vasaros stovyklai pakvietimas buvo su dideliu entuziazmu priimtas.

Pradėjome tuoj ruoštis: per sueigas kartojome mazgus, gilinom žinias apie Lietuvą, nes teks juk daug apie savo kraštą pasakoti, rūpinomės turėti šioj tokį inventorių. Ko truks, žadėjo vokiečių skautės paskolinti. Oro matracus mums prižadėjo kuopų vyrai paskolinti. Ne tik prižadėjo, bet ir ištesėjo. Jų dėka minkštai miegojome. Ačiū jiems už tai! Gerasis BALFas dalinai maistui aprūpino.

Pagaliau mes atsidūrėme stovykloje, kuri yra netoli Kasselio, 600 skaučių iš 11 kraštų apsigyveno palapių mieste. Mūsų lietuvačių — 16. Turime savo pastovyklę. Susitvarkome gra-

žiai, o kaip stovyklos tvarkdarė tvirtina — gražiausiai.

"Neblogai", — galvoja "kai mus pagiria, juk patyrimo nedaug turime". Mūsų visų pasididžiavimas tautiniais ir skautiškais motyvais papuošta vėliavos aikštelė (aišku, čia plevėsuoja mūsų trispalvė), lietuviškas kryžius ir mūsų rankdarbių parodėlė.

Per svečių dieną šokame tautinius šokius ir tuo sutraukiame didžiausią žiūrovų ir fotografų būrį. Pasakui turėjome ir kitų tautybių skaites išmokyti šokti "Sukčių" ir "Audėjęle", o mūsų "Lauželis" greit skambėjo visoje didžiulėje stovykloje. "Rūtėlė" buvo išskirtina tarp kitų skautiškų ženklelių. Todėl ir mūsų nuotaika puiki, ir jos sudrumsti nei lietus nei nakties šaltis negali.

Vokietaitės tvirtino, visiems, kad mes geriausiai valgi mokame pagaminti.

Pati išpūdingiausia visoms skautėms diena tai mūsų šeimininkių, vokiečių skaučių, namų pašventinimas. Tų namų statybą didėle dalimi pačios skautės finansavo. Mes ir prisidėjome. Mūsų auka buvo simbolinė, nes tik 50 DM įteikėme, bet tie pinigai mūsų pačių uždirbti, tai pelnas už mūsų nuostaus ir stovykloje parduotas juosteles. Tuose namuose įkurdinome taip pat mūsų rankomis pagamintą gražią tautinę lėlę, kurį gavo svečių kambaryje garbingiausią vietą.

Po 10 dienų gražaus skautiško tarptautinio bendravimo išsiskirstėme. Ne-liūdėjome, nes žinojome, kad kitais metais vėl susitikime. Vokiečių skautininkė, dėkodama už mūsų dovanėles, mus užtikrino, kad čia ir mūsų namai.

Rūta Kiulkaitytė

TORONTO

Lietuvių Namų balius įvyks spalio 17 d. Valdyba tai datai yra rezervavusi visas turimas patalpas.

Bus ir meninė programos dalis, kurios išpildyme dalyvaus Toronto vyrų kvartetas, vadovaujamas muz. St. Gailevičiaus. Be to, vaizės, linksmi šokiai ir kitos staigmenos.

Su savo rankdarbiais ir tautiniais šokiais lietuvaiteis sužavėjo stovyklos lankytojus ir vokietaites skaites.